

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โดยภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังมองและให้ความสนใจกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวมากกว่าปัญหาไกลตัว โดยให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งจะมีผลกระทบต่อตารางชีวิตและสุขภาพของเขามากกว่าปัญหาด้านทรัพยากร และระบบนิเวศน์ ซึ่งดูจะใกล้ตัวและยังมองไม่เห็นว่ ปัญหาดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตอันใกล้ได้อย่างไร โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ถึงแม้ว่าในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ เริ่มให้ความสำคัญกับปัญหาเหล่านี้กันมากขึ้น แต่ความเข้าใจและสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้เมื่อน้อยมาก ทำให้ประชาชนในระดับท้องถิ่นยังมองปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกเป็นเรื่องที่ไกลเกินตัว นอกจากนี้การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกไม่สามารถให้ประเทศใดประเทศหนึ่งดำเนินการเพียงลำพัง หากแต่ต้องร่วมมือกันในระดับระหว่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้นมาตรฐานกฎหมายของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยจะต้องได้ในระดับสากลจึงสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ได้

การลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซน เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกประการหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาของนักวิทยาศาสตร์พบว่า การลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนโดยเฉพาะในชั้นสตราโทเฟียร์ (Stratosphere) ทำให้รังสีจากดวงอาทิตย์ผ่านลงสู่ผิวโลกมากกว่าปกติ โดยเฉพาะรังสีอัลตราไวโอเล็ต (Ultraviolet radiation) ซึ่งมีผลต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และก่อความเสียหายต่อระบบนิเวศน์โดยรวม

สาเหตุจากการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนเกิดจาก สารบางชนิดเช่น CFCs, เฮลอน ทำปฏิกิริยาทางเคมีกับโอโซน (O₃) ในชั้นบรรยากาศ และทำให้โอโซนในชั้นบรรยากาศลดลง

จากความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการแก้ปัญหาลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนดังกล่าว จึงได้จัดตั้งอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยการพิทักษ์ชั้นบรรยากาศโอโซน ค.ศ. 1985 และพิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน ค.ศ. 1987 โดยเฉพาะพิธีสารมอนทรีออลฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการควบคุมการใช้และการผลิต ตลอดจนกำหนดระยะเวลาเลิกใช้และเลิกผลิตสารที่มีผลต่อการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซน และในพิธีสารมอนทรีออลนี้เอง ยังมีมาตรการช่วยเหลือแก่ประเทศภาคี เช่น การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การถ่ายทอดทางเทคโนโลยี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมาตรการผ่อนคลายเป็นขยายระยะเวลาที่กำหนดให้เลิกใช้หรือเลิกผลิตสำหรับประเทศภาคีที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดแก่ระบบอุตสาหกรรมภายในของประเทศภาคี

ด้วยมาตรการที่กำหนดและการช่วยเหลือตามข้อกำหนดของพิธีสารมอนทรีออลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาและไม่สามารถ

ผลิตสารที่มีผลต่อการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนได้ หากแต่ต้องนำเข้าจากประเทศอื่น เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต จำต้องเข้าเป็นภาคีของพิธีสารนี้ เพราะมีฉะนั้นประเทศเหล่านั้นจะกลายเป็นประเทศนอกภาคี และไม่สามารถนำเข้าสารที่มีผลต่อการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนได้ เนื่องจากตามพิธีสารมอนทรีออลว่าสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน ค.ศ. 1987 ดังกล่าว กำหนดห้ามมิให้ประเทศภาคีตามพิธีสารนี้ทำการค้าสาร ซึ่งมีผลต่อการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซนกับประเทศที่มีได้ เป็นภาคี ทั้งนี้เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วประเทศผู้ผลิตสารดังกล่าวจะเป็นภาคีของพิธีสารฉบับนี้ทั้งสิ้น และด้วยเหตุผลนี้เองที่ทำให้พิธีสารมอนทรีออลมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซน และสามารถแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกได้ในระดับหนึ่ง

ก่อนการศึกษาผู้เขียนมีความเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย มีเพียงพอต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีในพิธีสารมอนทรีออล จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่ เพื่อมารองรับกับพิธีสารดังกล่าวแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการศึกษาผู้เขียนพบว่าแม้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นต้น แต่กฎหมายเหล่านั้นมีเจตนารมณ์ใช้บังคับเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นว่า พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหลัก ส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดขึ้นภายในประเทศและเห็นชัดเจน และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมการใช้สารที่เป็นอันตรายเท่านั้น มิได้บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยตรง จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโลกได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ทั้งอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเหล่านั้นมีอยู่อย่างกระจัดกระจายและหลายหน่วยงาน ผลสุดท้ายจึงไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกซึ่งไม่เฉพาะแต่ปัญหาการลดลงของชั้นบรรยากาศโอโซน ผู้เขียนมีความเห็นดังนี้

(1) การให้ความรู้และข่าวสารต่อประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ โดยชี้แจงให้เห็นผลร้ายของปัญหาดังกล่าว และให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น

(2) บัญญัติกฎหมายใหม่ หรือปรับปรุงกฎหมายเดิมให้มีลักษณะของการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เช่นควรบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) ฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตลอดจนนักการเมืองที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะให้ทำความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละฉบับ ทั้งให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม

(4) บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกกับภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง